

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	40102 спеціальна освіта
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	016 Спеціальна освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	40102
Назва ОП	спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дмитрієва Ірина Володимирівна, Каплієнко Анастасія Іванівна, Мартинчук Олена Валеріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.02.2021 р. – 12.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/SamoO-Spec-Osvita-_bak.pdf

Програма візиту експертної групи <https://bit.ly/3qAf9cw>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП, що акредитується, є актуальною, враховуючи сучасні тенденції ринку праці з надання освітніх послуг, інтереси стейкхолдерів, вимоги роботодавців, місію і стратегію Університету щодо забезпечення потреб регіону у фахівцях, здатних до професійної діяльності в умовах спеціальної та інклюзивної освіти. Важливим аспектом є високий рівень задоволеності здобувачів освіти, що було з'ясовано у результаті запланованих зустрічей. Натомість, загальне враження достатньо неоднозначне, зважаючи на виявлену невідповідність змісту ОП Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта та недостатнє кадрове забезпечення викладачами з відповідною професійною кваліфікацією процесу реалізації ОП, що акредитується. Структура та зміст ОП потребують перегляду з урахуванням вимог до обсягу ОП, структурно-логічної схеми процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти, за спеціалізацією 016.01 Логопедія відповідно до затвердженого Наказом МОН України № 799 від 16.06.2020 р. Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, а також із забезпеченням можливості здобувачам освіти досягати ПРН, визначених в ОП, що затверджена Вченою радою Університету. Наявна невідповідність між ОК, заявленими в ОП, та освітніми компонентами в НП зі скороченим строком навчання (1 р. 10 міс., 120 кредитів). Навчання та викладання за освітньою програмою свідчить про достатній рівень задоволеності здобувачами освіти методами навчання і викладання. Наявні документи, що визначають відповідні процедури системи забезпечення якості освітньої діяльності, а саме: контрольні заходи, оцінювання здобувачів, академічна доброчесність тощо. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, не достатньою мірою уможлиблює досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Освітнє середовище та матеріально-технічні ресурси, зокрема: Молодіжний центр PARAGRAPH; Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem», Ресурсний центр з інклюзивної освіти, навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, система дистанційного навчання дають змогу задовольнити освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП забезпечує орієнтованість на реальні потреби ринку праці регіону. У ЗВО створено умови для професійного розвитку викладачів, наявна система матеріального та морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні, існують дієві процедури моніторингу рівня професіоналізму викладачів. ЗВО має достатні матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення для реалізації цієї ОП, надає безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Регулярно проводяться діагностичні дослідження психологічного стану здобувачів та педагогічного колективу Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи. Навчання та викладання за ОП загалом відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. ЗВО активно залучає до освітнього процесу викладачів-практиків. У процесі здійснення акредитаційної експертизи відзначено відкритість керівництва ЗВО та гаранта ОП до зауважень та пропозицій, наданих експертною групою у процесі консультативної експертизи ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Наявні ОК недостатньою мірою уможлиблюють досягнення заявлених цілей та ПРН за цією ОП, особливо це стосується ОП зі скороченим терміном навчання. Визначений обсяг ОП в 120 кред. не дозволяє достатньою мірою сформувати професійні компетентності бакалавра зі спеціальної освіти зі спеціалізації «Логопедія» та досягти відповідних ПРН, визначених Стандартом вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Не дотримано структурно-логічної схеми процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти за спеціалізацією 016.01 Логопедія. Наявна невідповідність між обов'язковими ОК, представленими в ОП, та обов'язковими ОК, представленими в НП зі скороченим терміном навчання. У наявних на сайті кафедри силабусах не подано у достатньо зрозумілий спосіб інформацію щодо системи накопичення балів та критеріїв оцінювання за різні види активності для студентів денної і заочної форм навчання за повним і скороченим терміном навчання. Недостатнє кадрове забезпечення фахівцями з професійною кваліфікацією відповідно до спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Недостатня залученість різних груп стейкхолдерів до процедур розроблення, моніторингу та перегляду ОП. Рекомендовано: 1) Переглянути структуру та зміст ОП з урахуванням обсягу та структурно-логічної схеми процесу підготовки фахівців у галузі спеціальної освіти та відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта задля забезпечення ПРН. 2) У процесі перегляду ОП у повному обсязі дотримуватися процедури залучення різних груп стейкхолдерів до уточнення цілей, ПРН та ОК. 3) Удосконалити програми педагогічної практики, розглянути можливість організації практики з 1 курсу. 4) Підсилити моніторинг якості підготовки РНП та силабусів ОК. 5) Проводити систематичні опитування здобувачів щодо їхньої задоволеності освітнім процесом. 6) Посилити склад кафедри викладачами з наук. ступенями зі спеціальностей 13.00.03 Корекційна педагогіка та 19.00.08 Спеціальна психологія. 7) Викладачам, які забезпечують ОК зі спеціальної освіти, проходити фахові стажування в установах та ЗВО, які спеціалізуються на підвищенні кваліфікації НПП у сфері спеціальної освіти. 8) Посилити наукову активність педагогічного персоналу у вітчизняному та зарубіжному фаховому науковому просторі з чіткою орієнтацією на дослідження у галузі спеціальної освіти. 9) Започаткувати дієву співпрацю з установами країни та зарубіжжя, які здійснюють підготовку фахівців у галузі спеціальної освіти. 10) Посилити наукову діяльність здобувачів із залученням до участі у фахових олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт. 11) Популяризувати академічну доброчесність серед здобувачів цієї ОП. 12)

Сприяти академічній мобільності студентів та їх участі у різноманітних навчальних програмах зі спеціальної освіти, участі у неформальній освіті. 13) виправити технічні помилки у роботі сайту ЗВО та заповнити прогалини в інформації щодо ОП на відповідних інтернет-сторінках.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП, що акредитується, полягає у підготовці фахівців у сфері спеціальної освіти, здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми у цій сфері з метою корекції й компенсації порушень психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами різних вікових груп, насамперед, з акцентуацією на здобутті навичок та знань у сфері навчання, виховання, корекції та реабілітації дітей з порушеннями мовлення. Місія ЗВО полягає у спрямуванні освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Однією зі стратегічних цілей розвитку Університету визначено всебічний розвиток людського капіталу задля забезпечення суспільного та економічного зростання нашої країни (<https://cutt.ly/BkowNjH>). У цьому ракурсі підготовку фахівців у сфері навчання, виховання, розвитку та соціалізації осіб з особливими освітніми потребами можна розглядати як ресурс розвитку людського капіталу в регіоні. Зважаючи на вищезазначене, ЕГ дійшла висновку, що мета ОП узгоджується з місією та стратегією Університету. У Відомостях про самооцінювання ОП окреслено особливість програми, що полягає в опануванні компетентностей, які відповідають провідному освітньому тренду – недискримінації та інклюзії як процесу збільшення ступеня участі всіх громадян у суспільстві. Аналіз ОП на предмет наявності цих компетентностей засвідчив, що фахові компетентності (СК-2, СК-6, СК-10, СК-12, СК-13) узгоджуються з визначеною ЗВО особливістю ОП. У відомостях про самооцінювання зазначено, що унікальність ОП зумовлена залученням до формування її змісту та викладацької діяльності різних стейкхолдерів, вивченням міжнародного досвіду у цій сфері та врахуванням національних та культурних особливостей регіону (проте це є загальноприйнятою вимогою до процесу розроблення ОП). На запит ЕГ щодо інформації для підтвердження участі різних стейкхолдерів у процесі формування змісту ОП, що зумовлює її унікальність, надано посилення (відповідь 1.1; 1.5 в акредитаційному кабінеті). Їх аналіз свідчить про те, що кафедра активно співпрацює з різними стейкхолдерами, проте у наданій інформації не вказано про їхню безпосередню включеність у процес формування змісту ОП на етапі її розроблення (п. 1.5. в акред. каб., посилення на онлайн-семінар «Логопедія і дитяча психологія у ПНУ: переваги, перспективи, працевлаштування», травень 2020 р. <https://cutt.ly/DkZDcfN>). Деякі посилення стосуються заходів, які були проведені після її затвердження Вченою радою університету (зокрема, у процесі відкриття Ресурсного центру з інклюзивної освіти 29.10.2020 р. <https://cutt.ly/rkZDu3S>). Однак, під час зустрічей з гарантом ОП було підтверджено, що гарант у процесі неформальних і формальних зустрічей з різними стейкхолдерами обговорювала зміст ОП та потреби заінтересованих сторін. У відкритому доступі розміщено ОП, що акредитується (затверджена Вченою радою Університету, протокол № 7 від 31 серпня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/OP_Cpets.Osvita.pdf

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час відеозустрічей з стейкхолдерами з'ясовано, що серед них здійснювалось опитування щодо цілей ОП, фахових компетентностей, якими має володіти майбутній фахівець зі спеціальної освіти та ОК, що сприятимуть їх формуванню. На запит ЕГ щодо форм анкет та результатів анкетування (відповідь 1.2 в акредитаційному кабінеті) надано форми анкет для опитування викладачів, випускників, роботодавців, адміністрації, студентів (<https://cutt.ly/vkZJkA>), проте за наданими посиланнями не представлено можливість пройти анкетування стейкхолдерам, залученим до ОП Спеціальна освіта. Також в акредитаційному кабінеті (п.1.2. Форми анкет) подано результати анкетування, проведеного в період з 07.12.2020 по 12.12.2020 серед викладачів, адміністрації, роботодавців, студентів спеціальності «Спеціальна освіта». У наданому документі зазначено, що «Результати дослідження дають підстави стверджувати про високу оцінку стейкхолдерами освітньої програми «Спеціальна освіта» та відсутність критичних відхилень у співвідношенні масиву середніх оцінок різних категорій опитаних стосовно складових освітньої діяльності». На зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що до процесу обговорення ОП долучалися О.Р. Якимів, директор Вигодської спеціальної школи (висловила потребу у результатах навчання щодо: розуміння особливостей розвитку, навчання і виховання різних категорій дітей з ООП, вивчення шрифту Брайля та дактильної азбуки; підсиленні циклу дисциплін зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології); М.В.

Фіщич, директор Реабілітаційно-профілактичного центру «Крок за кроком ІФ» (висловила потребу у підсиленні медичної складової підготовки, формуванні навичок поведінкової терапії, ознайомлення із засобами фізичної реабілітації). Усі роботодавці зазначили потребу у формуванні практичних навичок майбутніх логопедів під час проходження різних видів педагогічної практики (у тому числі, Л.М. Михайлова, директор ІРЦ Коломийської міської ради Івано-Франківської області, зазначила про доцільність проходження практики кожного семестру). За результатами зустрічі з представниками роботодавців можна стверджувати, що у ЗВО на достатньому рівні налагоджені з ними стосунки. На запит ЕГ щодо надання протоколів засідань кафедри/інших документів про спільні зустрічі, які підтверджують наявність процедури обговорення ОП з різними стейкхолдерами, ЗВО надав документи, які долучені до звіту: витяг з протоколу № 10 від 24.04.2020 р. засідання кафедри про врахування пропозицій студентів щодо покращення ОП (дод. 1 до звіту); витяг з протоколу засідання кафедри № 11 від 28.05.2020 р. про врахування пропозицій та зауважень до ОП «Спеціальна освіта» (дод. 2 до звіту). Документів, які б підтверджували наявність процедури обговорення проєкту ОП, розробленого відповідно до затвердженого стандарту з цієї спеціальності (18.06.2020 р.), не надано.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Враховуючи інформацію, наведену у відомостях про самооцінювання та знання релевантного контексту, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, можна стверджувати, що ОП загалом відповідає галузевому та національному контексту, адже одним із пріоритетних напрямів державної політики у галузі освіти є сприяння у реалізації права на рівний доступ до якісної освіти дітей з ООП, чисельність яких невинно зростає, про що свідчать статистичні дані МОН України. У цьому контексті підготовка фахівців зі спеціальної освіти, здатних до забезпечення ефективної корекційно-розвивальної роботи з дітьми з порушеннями мовлення та якісного психолого-педагогічного супроводу в інклюзивному освітньому середовищі, видається надзвичайно затребуваною. Крім того, визначена ЗВО особливість ОП, яка полягає у підготовці логопедів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі, узгоджується з імплементацією Закону України «Про освіту» 2017 р., зокрема статті 20 «Інклюзивне навчання». Аналіз статистичних даних, наведених у відомостях про самооцінювання, результати зустрічі з роботодавцями свідчать про постійне збільшення кількості інклюзивних класів та дітей з особливими освітніми потребами в ЗЗСО регіону. Відтак, цілі освітньої програми та ПРН враховують регіональний контекст. Під час акредитаційної експертизи гарант ОП зазначила, що під час розроблення ОП, що акредитується, було проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід з підготовки фахівців зі спеціальної освіти. Зокрема, було зазначено, що група розробників ОП орієнтувалася на досвід аналогічних програм НПУ імені М.П. Драгоманова, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Варшавської Академії спеціальної педагогіки імені М. Гжегожевської, проте гарантом не було окреслено конкретних пропозицій, які взято до уваги. Загалом відзначено, що враховувався досвід щодо спрямування ОП на підготовку фахівців до роботи в умовах інклюзивної освіти.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Вперше ОП «Спеціальна освіта» для першого (бакалаврського) рівня була затверджена 26.06.2019 р. (витяг з протоколу №6 засідання вченої ради Університету від 26 червня 2019 р., додаток 3 до звіту). Стандарт вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджено наказом МОН України № 799 від 16.06.2020 р. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>). За запитом ЕГ ЗВО надав документи про процедури обговорення та затвердження нової ОП «Спеціальна освіта», спеціальності 016 Спеціальна освіта, спеціалізації 016.01 Логопедія та НП (п. 1.6 в акредитаційному кабінеті) у зв'язку із затвердженням Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. ЗВО надав витяг з протоколу №7 засідання вченої ради Університету від 31 серпня 2020 р.; Наказ ректора про введення в дію освітніх програм та навчальних планів, зокрема ОПП «Спеціальна освіта» та НП зі спеціальності 016 Спеціальна освіта 916.01 Логопедія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ № 20/20 с від 31.08.2020 р.) До ОП «Спеціальна освіта», що акредитується, наявні три навчальних плани: навчальні плани для денної та заочної форм навчання (строк навчання: 3 р. 10 міс., 240 кред.) та навчальний план для заочної форми навчання зі скороченим терміном підготовки (1 р. 10 міс., 120 кред.). НП представлено в акред. каб., п. 2.1. В ОП, що акредитується, нормативний зміст підготовки здобувачів, сформульований у результатах навчання, узгоджується з нормативним змістом підготовки здобувачів, визначеним стандартом вищої освіти, та вичерпується тими результатами навчання, що їх визначає стандарт (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>). Проте аналіз обсягу у кредитах ОК, що спрямовані на формування фахових компетентностей і результатів навчання, дають підстави стверджувати, що досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня, є доволі проблематичним, оскільки обрана ЗВО спеціалізація 016.01 Логопедія не забезпечена достатнім обсягом кредитів для формування фахових компетентностей у сфері діагностико-консультативної (СК 8) та освітньо-корекційної (СК 4) роботи з урахуванням структури та особливостей порушення мовлення осіб з особливими освітніми потребами.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій і потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності та регіонального контексту, що засвідчують на національному і регіональному рівні потребу у фахівцях зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, особливо для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Аналіз відомостей про самооцінювання та результатів зустрічей з різними групами стейкхолдерів засвідчив недостатній рівень їхньої залученості до процесу обговорення проєкту ОП та висловлення пропозицій безпосередньо під час її перегляду відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, затвердженого Наказом МОН України 16.06.2020 р., що частково можна пояснити тим, що процес обговорення ОП співпав з періодом літніх відпусток та карантину. Розробники ОП не достатньо уваги приділили вивченню вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо компетентнісного змісту підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Рекомендовано: чітко обґрунтувати унікальність ОП; розширити дієву комунікацію з усіма стейкхолдерами з метою удосконалення ОП; при перегляді ОП дотриматися процедури обговорення проєкту ОП з усіма зацікавленими сторонами.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за критерієм 1.1; достатній рівень узгодженості за критерієм 1.3. Наявні недоліки за критеріями 1.2, 1.4 можуть бути виправлені під час перегляду ОП та приведення її у відповідність зі Стандартом вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Також при перегляді ОП її розробники матимуть змогу покращити комунікацію з усіма стейкхолдерами та врахувати вітчизняні та міжнародні підходи до підготовки майбутніх вчителів-логопедів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП «Спеціальна освіта» вперше затверджена Вченою радою Університету (Протокол № 6 від 26 червня 2020 р.), введена в дію з 01.09.2019 року (Наказ № 17/20с від 27 червня 2019 р.), потім була оновлена відповідно до затвердженого стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня (рішення Вченої ради від 31.08.2020 р., протокол № 7) та введена в дію з 01.09.2020 р. (Наказ № 20/20с від 31 серпня 2020 р). В ОП визначено обсяг ОП, що становить 240 кред. ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти та 180 кред. ЄКТС на базі ступеня «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст»). Проте аналіз освітньої діяльності за цією ОП дав змогу встановити, що реально обсяг ОП становить 120 кред. ЄКТС на базі ступеня «молодший бакалавр» та інших ступенів: бакалавра, спеціаліста, магістра. До ОП ЗВО надав три навчальних плани. Два навчальні плани підготовки бакалавра строком навчання 3 р. 10 міс. (240 кред.) на основі повної загальної середньої освіти для денна та заочної форм навчання; третій НП підготовки бакалавра строком навч. 1 р. 10 міс. (120 кред.) на основі ступенів: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр (заоч. форма навч.). Аналіз навчального плану (строк навч.: 3 р. 10 міс. для обох форм навчання) показав, що обсяг ОП відповідно до НП складає 240 кред. ЄКТС, з яких обов'язкові ОК – 180 кред. ЄКТС, вибіркові ОК – 60 кред. ЄКТС. Аналіз навчального плану (строк навч.: 1 р. 10 міс. для заочної форми навчання на базі молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра) показав, що обсяг ОП відповідно до НП складає 120 кред. ЄКТС, з яких обов'язкові ОК – 90 кред. ЄКТС, вибіркові ОК – 30 кред. ЄКТС. Отже, вимоги стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта щодо обсягу кредитів для забезпечення загальних та фахових компетентностей не менше 50% обсягу ОП дотримано, оскільки обов'язкові ОК складають 75% загального обсягу ОП. Проте відповідно до стандарту мінімальний обсяг практик становить 10% обсягу ОП. Аналіз ОП (строк навч.: 3 р. 10 міс., 240 кред.) свідчить про те, що цієї вимоги не дотримано, оскільки ОК «Навчальна практика» у 6 сем. становить 3 кред., ОК «Виробнича практика» у 8 сем. – 9

кред. Всього 12 кред., що становить 5% обсягу ОП, що акредитується. Відповідно до Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/ilwT6ns>) у профілі ОП в загальній інформації має бути вказано ступінь вищої освіти та повну назву кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньої програми; за умови присвоєння професійної кваліфікації подається її назва та вказуються процедура її присвоєння (див. дод. 1, с. 4). ЗВО в ОП зазначив професійну кваліфікацію «Логопед» і не зазначив умови присвоєння професійної кваліфікації. Під час відеозустрічі з менеджментом Університету було зазначено, що це технічна помилка і ЗВО не здійснює присвоєння професійної кваліфікації.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

У процесі аналізу ОП встановлено, що ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами і роками навчання, де передбачено вивчення нормативних ОК (150 кред.), проходження двох видів практики (12 кред.), написання двох курсових (6 кред.), підготовка бакалаврської роботи (9 кред.), атестація (3 кред.), проте не достатньо збалансованою, зважаючи на обсяг практики, що є вдвічі меншим за визначений Стандартом вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для бакалаврів. ОП структурована за змістом, у якому визначено блок обов'язкових компонентів (180 кред.) та блок вибіркових компонентів (60 кред.), який представлено 51 ОК, серед яких здобувачі здійснюють свій вибір. Відповідно до структурно-логічної схеми ОП ВК у кожному семестрі згруповано у блоки з 2-5 дисциплін, серед яких потрібно обрати одну. У навчальному плані у блоці нормативних навчальних дисциплін виокремлено цикл загальної підготовки та цикл професійної підготовки, що складається з теоретичної та практичної підготовки. Аналіз структурно-логічної схеми ОП показав, що взаємопов'язаність деяких ОК порушена, наприклад: мовленнєве порушення «Дизартрія» здобувачі починають вивчати в ОК «Логопедія» в 3 сем. одночасно з ОК «Основи невропатології та патофізіології», однак знання неврології є підґрунтям до розуміння клінічної картини дизартрії; ОК «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» вивчається у 6 сем., проте знання про системи, що забезпечують мовлення і повноцінне сприймання людини, є підґрунтям для вивчення мовленнєвої діяльності дитини, вивчення якої розпочинається в 2 сем. в ОК «Логопедія». Аналіз ОП дає змогу засвідчити, що обов'язкові ОК, включені до ОП, у сукупності уможливають досягнення ПРН, які корелюють із загальними компетентностями, передбаченими стандартом вищої освіти. У матриці зв'язків між ОК та ПРН не коректно представлено певні зв'язки, наприклад: СК-1 не узгоджується з ОК-27 «Спеціальна психологія»; СК-2 не узгоджується з провідною дисципліною, спрямованою на її формування – ОК-09 «Історія спеціальної педагогіки, спецпсихології та реабілітології» тощо. Зробити релевантні висновки щодо можливостей обов'язкових ОК у сукупності уможливити досягнення ПРН, які корелюють із спеціальними компетентностями, доволі складно. ЕГ проаналізувала зміст ОК, які представлені у НП з різними строками навчання. Відповідно до запиту ЕГ ЗВО надало РНП для ОП за повним та скороченим терміном навч., які забезпечують формування фахових логодіагностичної та логокорекційної компетентностей (п. 2.2 в акред. каб.). У процесі аналізу наданих РНП ЕГ у деяких з них виявила неузгодженість між розподілом годин за семестрами і видами аудиторних занять згідно з НП, наприклад: ОК «Логопедія» відповідно до НП (3 р. 10 міс., ден. форма) читається у 2 і 3 семестрах, обсяг 180 год., з них: 28 год. лекц., 32 год. практ. РНП «Логопедія», надана ЗВО, розрахована на 180 год., з них: 22 год. лекц., 28 год. практ., 10 год. і читається курс на всіх роках підготовки, з 2 по 8 сем.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області, наданій у Стандарті вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, що охоплює об'єкт вивчення, цілі навчання, теоретичний зміст предметної області (поняття, категорії, термінологію, концепції у галузі спеціальної освіти, принципи та їх використання, методи спеціальної педагогіки та спеціальної психології); методи, методики та технології, інструменти та обладнання. ОК циклу загальної підготовки охоплюють ОК, спрямовані на вдосконалення мовних компетентностей (Українська мова (за професійним спрямуванням), Іноземна мова (за професійним спрямуванням); ОК гуманітарного (Філософія), суспільствознавчого (Історія України, Політологія), оздоровчого (Фізична культура) спрямування, а також «Інформаційні технології в роботі сучасного педагога», що є надзвичайно актуальним в умовах наявних суспільних трансформацій. Назви ОК циклу професійної підготовки відповідають предметній області спеціальності 016 Спеціальна освіта. Проте ретельний аналіз змісту ОК через РНП (на запит ЕГ надані в акредит. каб. п. 2.2, 2.3) та силабуси, що представлені на сайті (<https://cutt.ly/9k23tbT>), свідчить про неповну відповідність ОК предметній області визначеній ЗВО спеціалізації «Логопедія» у межах спеціальності «Спеціальна освіта». Так, У НП обсягом 120 кредитів (строк навчання: 1 р. 10 міс.) спеціалізація «Логопедія» забезпечується двома ОК «Логопедія» (6 кред.), «Логопедія з основами логоритміки» (3 кред.), зміст і обсяг яких є недостатнім для формування фахових компетентностей здобувача у галузі логопедії, оскільки не забезпечує знань та умінь з обстеження і надання корекційно-розвиткових послуг дітям з різними порушеннями мовлення. При аналізі змісту ОК з НП обсягом 240 кредитів у ЕГ виникли труднощі, пов'язані з тим, що відповідно до запиту ЕГ (п.2.2 в акред. каб.) ЗВО не надав усі РНП, спрямовані на формування фахових компетентностей та ПРН. Крім цього, наприклад, РНП з провідної фахової дисципліни «Логопедія», надана за запитом (п.2.2 в акред. кабінеті), не узгоджується з відповідним силабусом (<https://cutt.ly/ek27k2o>) у змісті, у семестрах, коли вивчається ця дисципліна та у кількості годин. Під час резервної зустрічі з розробниками ОП було підтверджено, що здобувачі в недостатньому обсязі вивчають мовленнєві порушення, що унеможливорює формування спеціальної компетентності СК 4, СК 8.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Частка ВК за вибором студента відповідно до НП становить 25% обсягу ОП. Механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів регламентується «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін (протокол № 6 від 29.06.2016 р.) (<https://cutt.ly/clwSYeC>). Відповідно до цього Положення студенти обирають дисципліни, затверджені у складі НП та/або внесені до Каталогу вибіркового курсів ДВНЗ (п. 2.1). У п. 2.3 Положення представлено різні варіанти реалізації права студентів на вільний вибір навчальних дисциплін. Здобувачі, які навчаються на ОП, що акредитується, здійснюють вибір з блоку «Вибіркові навчальні дисципліни», наявного в НП, зокрема, вибір однієї дисципліни із переліку – здобувачу пропонується на семестр перелік із кількох дисциплін, із яких він обирає одну (п. 2.3.1.3.). У ЗВО встановлено мінімум (15 осіб за рівнем бакалавра), за якого формується група для вивчення вибіркової дисципліни. Дисципліни, представлені у вибіркового блоці, стосуються навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з різними категоріями дітей у різних установах, що надають освітні послуги дітям з ООП, що свідчить про можливість задоволення різних фахових уподобань здобувачів освіти. Силабуси ВК представлено на сайті <https://cutt.ly/kk9w5r1>. Під час відеоконференцій зі здобувачами та гарантом ОП підтверджено процедуру вибору студентами ОК, представлених у блоці «Вибіркові навчальні дисципліни» в НП, а також здобувачами і гарантом зазначено, що студенти мають право запропонувати свої дисципліни; встановлено, що студентами реалізовано на практиці можливість формування власної індивідуальної освітньої траєкторії. З'ясовано, що процедура вибору ОК охоплює такі етапи: ознайомлення з порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення ВК (грудень навч. року); ознайомлюються із переліком дисциплін і блоків вибору, які пропонуються (січень-лютий навч. року). З метою оптимізації процесу вільного вибору здобувачами освіти ВК розроблено опитувальники (які виконують функцію заяв студентів та попереднього формування групи), а також дають змогу висловити пропозиції стосовно внесення змін в ОП (дод. 4 до звіту). Студентам, вибір яких не може бути задоволений з відповідних причин, вказаних у п. 2.4. відповідного Положення, протягом 5-ти днів повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого переліку. Далі проводиться повторний запис-опитування студентів на вивчення ВК, остаточно опрацьовуються матеріали повторного опитування, приймаються рішення про формування груп. Студенти пишуть заяви про вибір певної дисципліни на ім'я директора Інституту. Сформовані списки груп подаються на затвердження директора Інституту (перший тижд. вересня).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практика здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://vnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf Програми навчальної та виробничої практики та угоди про співпрацю (оформлені восени 2020 р.) представлено на сайті кафедри (<https://cutt.ly/blwJBAa>). Обсяг практичної підготовки здобувачів вищої освіти за ОП (строк навчання: 3 р. 10 міс.) не відповідає стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>). Відповідно до стандарту мінімальний обсяг практик становить 10% обсягу ОП. Згідно з ОП та НП (строк навчання: 3 р. 10 міс.) практична підготовка охоплює два види практик: навчальна практика у 6 сем. – 3 кред., 2 тижні; виробнича практика у 8 сем. – 9 кред., 6 тижнів. На момент акредитації навчальну практику пройшли лише студенти 1 курсу у 2019-2020 н.р. (строк навчання: 1 р. 10 міс.). Аналіз навчальної і виробничої програм з педагогічної практики показав, що вони є фактично ідентичними щодо змісту та запропонованих для виконання студентам завдань. Зміст практики зорієнтований переважно на заклади дошкільної освіти, проте серед баз практики зазначено різні освітні установи. На момент акредитації здобувачі пройшли лише навчальну практику в онлайн форматі під час весняного карантину. Програми практик розташовано на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/ClwKjNM>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз відомостей про самооцінювання, результати відеоконференцій дають змогу дійти висновку, що ОП уможливує формування Soft skills (навичок комунікації, умінь діяти на основі етичних міркувань, працювати в команді, вести дискусію, шукати компромісні рішення, планувати час, гнучко адаптуватися до різних професійних ситуацій, проявляти креативність, продукувати нові ідеї), пов'язаних з подальшою професійною діяльністю. Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок повною мірою відбувається в межах викладання освітніх компонентів як нормативної (наприклад, «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Педагогіка і педагогічна майстерність» та ін.), так і варіативної частин. Уміння працювати в команді формується за рахунок різних методів та форм навчання: тренінги, практичні заняття, проектне навчання, моделювання ситуацій, аналіз власного досвіду після проходження педагогічної практики. Під час

відеоконференцій з викладачами підтверджено, що виробленню soft skills сприяє участь у навчальній діяльності, а також у різних заходах (волонтерська діяльність, спілкування з колегами, викладачами, робота в центрі інноваційних технологій тощо). Під час зустрічі з роботодавцями підтверджена активна волонтерська діяльність здобувачів на базі ГО «Світанок-ІФ» (голова ГО: Анастасія Голинська) <https://cutt.ly/wk77Ocq>

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) схвалено Вченою радою (протокол №11 від 29.01.2020, введено в дію наказом ректора № 795 від 31.12.2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf Аналіз навчальних планів на предмет співвіднесення аудиторних годин і годин самостійної роботи показав, що у НП (строк навчання: 3 р. 10 міс.) для денної форми навчання передбачено в межах одного кредиту 10 год. аудиторних та 20 год. самостійної роботи, відтак співвідношення аудиторної роботи до самостійної становить 2/3 годин із фактичного навантаження здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Аналіз НП для заочної форми навчання показав, що 90% обсягу навчального навантаження відводиться на самостійну роботу і 10% – на аудиторну роботу. З'ясовано, що обсяг фактичного навантаження співвідноситься з обсягом ОП у кредитах ЄКТС, відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів. У навчальному плані передбачено години для лекційних, практичних, семінарських і лабораторних занять. Загалом у навчальному плані спостерігається рівномірний розподіл між усіма контактними годинами, проте практико-орієнтовані дисципліни мають більше практичних занять, що зумовлено специфікою змісту та потребою відпрацювання практичних навичок (наприклад: «Логопедія з основами логоритміки» - 20 год. лекц., 32 год. практ., 38 год. сем.; «Основи логопедичного масажу» - 30 год. лекц., 20 год. практ., 22 год. сем., 18 год. лаб.) Навчальним планом у зведених даних про бюджет часу визначено тижні для контролю за самостійною роботою, відтак контроль за самостійною роботою передбачено графіком навчального процесу та фіксується розкладом.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання на ОП не застосовується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Тісна співпраця з роботодавцями, особливо з громадськими організаціями, які сприяють соціалізації дітей з ООП, дає змогу здобувачам розвивати соціальні навички та Soft skills (навички комунікації, уміння працювати в команді, гнучко адаптуватися до різних професійних ситуацій, проявляти креативність тощо), пов'язані з подальшою професійною діяльністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Невідповідність ОП Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Рекомендовано: Оновити ОП відповідно до Стандарту вищої освіти (виправити технічну помилку щодо зазначення професійної кваліфікації, передбачити обсяг педагогічної практики відповідно до вимог Стандарту. Доопрацювати матрицю зв'язків між навчальними дисциплінами та РН/компетентностями). Переглянути зміст ОК задля уможливлення формування фахових (логодіагностичної та логокорекційної) компетентностей та ПРН відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Доопрацювати структурно-логічну схему ОП з урахуванням того факту, що дисципліни медичного блоку є підґрунтям для формування фахових (логодіагностичної та логокорекційної) компетентностей. Після збільшення обсягу кредитів на практику переглянути зміст педагогічної практики, який має бути різним для навчальної і виробничої практик; спланувати зміст таким чином, щоб студенти мали можливість пройти практику на різних базах (як мінімум в закладах дошкільної освіти та закладах загальної середньої освіти) та

розпочати практику з молодших курсів. Викладачам удосконалити РНП та силабуси освітніх компонентів у напрямі: оновлення змісту навчального матеріалу відповідно до визначених освітньою програмою результатів навчання, приведення їх у відповідність до плану навчального процесу (розподіл годин, форми підсумкового контролю); чіткого визначення змісту завдань для самостійної роботи та критеріїв їх оцінювання, запровадження чіткої та доступної для розуміння системи накопичення балів за різні види активностей упродовж вивчення ОК здобувачами денної та заочної форм навчання за повним та скороченим терміном навчання, узгодження розподілу годин для аудиторної роботи з відповідним навчальним планом, оновлення списку літератури Гаранту ОП підсилити моніторинг якості підготовки робочих навчальних програм та силабусів освітніх компонентів викладачами, які здійснюють підготовку здобувачів за ОП, що акредитується. Оновити НП таким чином, щоб вони включали лише обов'язкові дисципліни та передбачали наявність кредитів для вибіркових дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою не відповідають визначеному критерію, виявлені недоліки можна усунути у процесі оновлення ОП в однорічний строк.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Відповідно до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ЗВО має зі спеціальності 016 Спеціальна освіта ліцензійний обсяг набору 200 (з урахуванням строків навчання) (Наказ МОН від 29.05.2019 № 718-л) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravo-diyalnosti/2020/01/02/natsuniverstefanika35.pdf> Правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на сайті Університету (<https://cutt.ly/fk4P7NU>). У правилах прийому висвітлено інформацію щодо вступу на ОП: - на базі загальної середньої освіти (<https://cutt.ly/ok4SBsV>), - на базі ОКР молодшого спеціаліста (<https://cutt.ly/bk4Dqkn>), зазначено, що вступ відбувається на основі молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за спеціальностями освітніх галузей 01 Освіта та 22 Охорона здоров'я (<https://cutt.ly/hk4FTL3>), що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта за першим (бакалаврським) рівнем; - на основі здобутого рівня вищої освіти – бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю (<https://cutt.ly/7k4FoZJ>); визначено термін навчання (1 р. 10 міс.); кількість місць на денну (25) і заочну (25) форми навчання (<https://cutt.ly/nk4HImK>), дата звернення: 18.02.2021 р. Відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня визначено, що ЗВО має право визнати та перезарахувати не більше, ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої ОП підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за іншими спеціальностями. ЗВО, зважаючи на те, що у стандарті не зазначено, що ця умова стосується й інших ступенів освіти, у правилах прийому на 2021 р. оголосив набір вступників на цю ОП на основі здобутого рівня вищої освіти – бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю строком на 1 р. 10 міс. Під час зустрічей з адміністративним персоналом ЕГ, у складі якої два експерти є розробниками державного стандарту, зазначила, що навчання за ОП обсягом 120 кредитів унеможливує формування фахових компетентностей і досягнення ПРН, визначених Стандартом вищої освіти. Під час фінального брифінгу проректор з науково-педагогічної роботи Запужляк Руслан Ігорович зазначив, що керівництво змінить правила вступу на ОП на основі здобутого рівня вищої освіти – бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю (з 1 р. 10 міс. (120 кр.) на 2 р. 10 міс. (180 кр.)). На запит ЕГ ЗВО надало відомості про контингент здобувачів освіти за денною і заочною формами навчання: - термін навчання – 3 р.10 міс., 1 курс, 2019-2020 н.р.: 12 (денна ф.н) / 3 (заочна ф.н.); - термін навчання – 1 р.10 міс, 1 курс, 2019-2020 н.р.: 5 (денна ф.н) / 22 (заочна ф.н.) - термін навчання – 3 р. 10 міс., 1 курс, 2020-2021 н.р.: 23 (денна ф.н)/ 8 (заочна ф.н.); - термін навчання – 1 р. 10 міс., 1 курс, 2020-2021 н.р.: 41 (заочна ф.н.).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз правил прийому на навчання за ОП, що акредитується, показав, що форми та зміст вступних випробувань, визначення яких перебуває у сфері компетенції ЗВО, відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, щоб розпочати навчання за цією програмою. Так, для вступу на ОП «Спеціальна освіта» бази загальної середньої освіти (<https://cutt.ly/ok4SBsV>), визначено перелік конкурсних предметів з відповідними коефіцієнтами: 1) Українська мова і література, коефіцієнт 0,3; 2) Біологія, коеф. 0,4; 3) Історія України або математика, або іноземна мова, або географія, або фізика, або хімія, коеф. 0,3 (<https://cutt.ly/ok4AH2C>). Для вступу

на ОП «Спеціальна освіта» на базі ОКР молодшого спеціаліста визначено перелік конкурсних показників для вступу на навчання зі скороченим терміном навчання (1р. 10 міс.): 1) Сертифікат ЗНО (українська мова та література), коеф. 0,3; 2) Сертифікат ЗНО (за вибором вступника), коеф. 0,3; 3) Фаховий іспит (Основи педагогіки та психології), коеф. 0,4 (<https://cutt.ly/hk4FTL3>). ЕГ зробила запит ЗВО на відомості про академічну різницю для здобувачів, які вступили на ОП (1 р. 10 міс.). ЗВО надало таку відповідь: «Будь-які перезарахування здійснюються для пошукачів освіти, які переведені чи поновлені на навчання (Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти. джерело: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0427-96#Text), а не вступили первинно на скорочений термін навчання на основі здобутого раніше рівня освіти, склавши вступний фаховий іспит». ЕГ вважає, що для спеціальності 016 Спеціальна освіта фаховим є вступне випробування зі спеціальної педагогіки та психології. Для вступу на на ОП «Спеціальна освіта» на основі здобутого рівня вищої освіти – бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю визначено вступне випробування Біологія (<https://cutt.ly/nk4HmK>), дата звернення: 18.02.2021 р. Під час фінальної зустрічі менеджмент Університету обґрунтував вибір вступного випробування з біології. ЕГ підтверджено, що фахове випробування проводиться у письмовій формі з тестовими технологіями і з використанням комп'ютерної техніки.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання ПРН отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. ЗВО при регулюванні питання визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності керується відповідним положеннями, висвітленими на сайті: «Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/6k7CxcA>), «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/ek7CXXM>). Перезарахування результатів навчальних дисциплін здійснюється за заявою здобувача на підставі академічної довідки або додатку до документа про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданого ЗВО, до керівника структурного підрозділу на початку семестру (впродовж першого тижня навчальних занять). Перезарахування результатів навчання здійснює керівник підрозділу шляхом їх порівняння (відповідність змісту дисципліни ОП, загальний обсяг у годинах та кредитах ЄКТС, форми підсумкового контролю). Студентам, які вступили на навчання до університету за скороченим терміном навчання (на базі диплома молодшого спеціаліста), дисципліни, складені у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, перезараховуються одноосібним рішенням керівника навчального структурного підрозділу. У випадках, коли одноосібне рішення директором не прийнято, керівником навчального структурного підрозділу формується Експертна комісія. Остаточне рішення на підставі висновку експертної комісії приймає керівник навчального структурного підрозділу. ЕГ здійснила запит до ЗВО щодо надання відомостей про ліквідацію академічної різниці студентів, які вступили на ОП на базі молодшого спеціаліста та бакалавра, спеціаліста, магістра (строк навчання 1 рік 10 міс. денна і заочна форма навчання (запит № 2.5 в акред. кабінеті)). Від ЗВО отримано відповідь, що такі «відомості відсутні, оскільки до минулого року послуговувалися трактуванням статті 61 чинної редакції ЗУ "Про вищу освіту" щодо вступу на ОП бакалавра на базі вищої освіти з терміном навчання 1 рік 10 міс. як на післядипломну освіту, яка здійснюється відповідно до окремих навчальних планів та передбачає вивчення фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін з метою вироблення у здобувача загальних та спеціальних компетентностей, передбачених Галузевим стандартом, й здійснюється без будь-якої ліквідації академічної різниці відносно плану бакалаврату зі вступом на основі ПЗСО й терміном навчання 3 роки 9 місяців. Разом з тим, 12 лютого 2021 р., після зауважень ЕГ вже розпочато процедуру щодо внесення відповідних змін у Правила прийому» (відповідь ЗВО п.2.5 наявна в акред. кабінеті). Прецедентів зарахування результатів навчання, отриманих у процесі академічної мобільності на ОП «Спеціальна освіта», не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. ЗВО при регулюванні питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті керується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/fk79dk5>). Визнання РН, отриманих у неформальній освіті, ініціює здобувач освіти, який звертається із заявою на ім'я керівника структурного підрозділу на підставі академічної довідки, додатка до документу про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста/молодшого бакалавра, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданих закладом вищої освіти, або витягу з навчальної картки студента, завіреної в установленому порядку, або сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу тощо. Заяву про зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін здобувач вищої освіти подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у зарахуванні він зміг пройти підготовку з відповідної дисципліни в повному обсязі. Зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін може бути проведено у такий спосіб: рішенням директора інституту за погодженням із завідувачем відповідної кафедри; рішенням директора інституту на підставі висновку експертної комісії відповідної кафедри. За деяких умов може бути прийняте одноосібне рішення директора інституту про зарахування навчальних

дисциплін (п. 3.2.1 відповідного Положення). Механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, був перевірений під час відеоконференцій, проведених із адміністративним персоналом, і підтверджений. Прецедентів зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на ОП «Спеціальна освіта», не було відповідно до механізму, визначеного Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Проте ЕГ під час відеозустрічі зі здобувачами підтверджено інформацію, надану у Відомостях про самооцінювання, щодо фрагментарного визнання результатів неформального навчання (зокрема при оцінюванні самостійної роботи) після проходження авторського дистанційного курсу «Логопедія на долоні» З. Ленів на безоплатній основі (<https://www.facebook.com/groups/navebinar>, <https://cutt.ly/Sk772n2>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО розроблено внутрішні документи, у яких чітко окреслено процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО (зокрема під час академічної мобільності) та у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відповідно до правил прийому на ОП «Спеціальна освіта» на основі бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненою спеціальністю передбачено набір абітурієнтів на строк навчання 1 р. 10 міс., що не дає змогу ЗВО зреалізувати у навчальному плані усі компоненти освітньої програми, що представлені в ОП і спрямовані на досягнення ПРН. Відсутність академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти. Рекомендовано: Внести зміни у правила прийому на ОП «Спеціальна освіта» на основі бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненими спеціальностями, які б уможливили досягнення ПРН відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня. Сприяти академічній мобільності студентів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання загалом відповідають Критерію 3, оскільки правила прийому на навчання за ОП чітко визначено та розміщено на сайті приймальної комісії університету; у ЗВО розроблено процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та у неформальній освіті. Виявлені недоліки щодо правил вступу на основі бакалавра, спеціаліста, магістра за неспорідненими спеціальностями визнано менеджментом Університету і заявлено, що розпочато процедуру про внесення відповідних змін у Правила прийому (відповідь ЗВО п.2.5 наявна в акред. кабінеті).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ЕГ проаналізовано ОП (<https://cutt.ly/skoBJcZ>), матрицю відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання, експлікації робочих навчальних програм, силабуси навчальних дисциплін, з'ясовано позицію здобувачів освіти та НПП. Для досягнення програмних результатів НПП використовують наступні методи і види навчання: лекції; практичні, лабораторні, семінарські заняття, консультації, інформаційно-комунікаційні технології (мультимедійні лекції, інструктаж через дистанційне навчання). Форми та методи навчання і викладання за ОП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, затвердженого наказом ректора від № 447 від 24 липня 2015 р. (<https://cutt.ly/fkRkC9e>), згідно з яким підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня здійснюється за денною і заочною формами. Також передбачено можливості навчання здобувачів за індивідуальним навчальним планом. Академічна свобода здобувачів досягається шляхом надання права вільно обирати форми і методи навчання, теми індивідуальних завдань, тематику наукових досліджень із обґрунтуванням теоретичної та практичної значущості їх розробки, відвідувати наукові гуртки, долучатися до науково-практичних заходів тощо (<https://cutt.ly/ZkRlmfn>). Вибір

здобувачами освітніх компонентів носить реальний характер. В інтерв'ю здобувачі підтвердили, що в обговоренні проблемних питань вони вільно висловлюють та відстоюють особистісну думку й власні інтереси та загалом задоволені наявними методами викладання, вважають їх ефективними та спрямованими на практично-орієнтоване навчання. Серед здобувачів та викладачів підтримується культура свободи слова, творчості, поширення знань та інформації, націленість на організацію та проведення науково-дослідної роботи (<https://cutt.ly/tkRbf1V>). Рівень задоволеності стейкхолдерів відповідно методів навчання і викладання визначено під час фокус-групи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

За результатами зустрічі зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що інформування щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається їм своєчасно та в доступній формі. На веб-сайті університету (<https://pnu.edu.ua>) у розділі «Інститут післядипломної освіти та дозрівської підготовки» (<https://ipodp.pnu.edu.ua>) розміщено розклад (<http://asu.pnu.edu.ua>), графік навчального процесу (<https://cutt.ly/2koNmic>), контент дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua>), графік консультацій викладачів (<https://cutt.ly/tkoNFyn>), силабуси обов'язкових дисциплін (<https://cutt.ly/bkoMei1>). Підсумкові форми контролю знаходять своє відображення у графіку організації освітнього процесу та розкладі. Зі слів викладачів та здобувачів вищої освіти, ця інформація своєчасно доводиться до учасників освітнього процесу. Як правило, викладачі на першому занятті з кожної дисципліни усно надають інформацію щодо структури, змісту курсу, форми атестації і системи оцінювання успішності. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання. Проте аналіз силабусів та робочих навчальних програм показав, що їх зміст потребує узгодження з РНП та ОП. Наприклад, в освітній програмі такий ОК, як навчальна дисципліна О10 «Логопедія», представлено у 2-3 семестрах (6 кредитів ECTS), у робочій програмі «Логопедія» представлено у 2,3, 4, 5, 6, 7, 8-му семестрах на денній формі, у 1, 2, 4-му – на заочній формі навчання, у силабусі – у 2-му семестрі. Також визначено неузгодженість компетентностей з означеного компонента у силабусі та ОП. У деяких силабусах і робочих програмах наявні посилання на не актуальні та застарілі в рамках спеціальної освіти наукові, публіцистичні та навчальні джерела. Наприклад, у силабусі компонента ОП О12 «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта» (2020 р.) у базових першоджерелах представлено у п.13 посилання на Положення про спеціальну школу №852 від 15.09.2008 р., тоді як нове «Положення про спеціальну школу...» затверджено КМ України 06.03.2019 р. №221. Такі суперечності заважають повноцінному свідомому сприйманню інформації, яка надається здобувачам вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання у межах окремих освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації цієї ОП відбувається шляхом залучення здобувачів до написання курсових (для студентів ден. форми навч.) та дипломних робіт, участі у наукових конференціях різного рівня, науково-практичних читаннях (наприклад, психолого-педагогічні читання «Теорії Л. Виготського як основа сучасної системи інклюзивного навчання»), семінарах (наприклад, семінар «Розвиток мовленнєвих навичок у дітей з розладами спектру аутизму» під керівництвом др. Ханні Сенфорд-Келлер (Hannah Sanford-Keller) Орегонського університету охорони здоров'я та науки у США), тренінгах (наприклад, «Технології інклюзивного навчання»), круглих столах, просвітницьких заходах (наприклад, «Логопедичний онлайн-пікнік-2020 до Міжнародного дня логопеда»), майстер-класах викладачів (наприклад, Ленів З.П. «Дрібна та артикуляційна моторика в розвитку дітей із ООП: практичний аспект»), регіональних заходах («Дорога інклюзивного довкілля») тощо. Здобувачі беруть участь в обговоренні результатів наук. досліджень викладачів кафедри під час лекц. та сем. занять, залучаються до презентацій наук. видань, рекомендованих до друку кафедрою професійної освіти та інноваційних технологій (наприклад, «Література та інклюзія» О. Деркачової). У грудні 2020 р. розпочав роботу наук. гурток «Спеціальна освіта в іменах», керівником якого виступає гарант ОП Джус О.В. Важливим підґрунтям розвитку дослідницької діяльності здобувачів стало відкриття у 2020 році Ресурсного центру з інклюзивної освіти, керівником якого є Ленів З.П. В освітньому процесі та позанавчальній діяльності на ОП активно використовуються результати участі викладачів кафедри професійної освіти та інноваційних технологій у наукових проєктах (програми ЄС Еразмус + КА2 – Розвиток потенціалу вищої освіти з проєктом «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання» (MoPED) – №586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP та «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» (IREX). Інформаційну підтримку викладачам і здобувачам освіти у поєднанні навчання і досліджень забезпечує наукова бібліотека (<https://cutt.ly/QkoMQz4>). В освітній процес імплементовані методи навчання, засновані на дослідженнях Центру інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» університету, членом команди якого є гарант ОП О.Джус (<https://ciot.pnu.edu.ua>), Проєктноосвітнього центру «АГЕНТИ ЗМІН» (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua>) та молодіжного центру Paragrap (<https://cutt.ly/PkoM16U>). Отже, ЗВО у цілому забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Однак рівень залучення студентів цієї ОП до національних та міжнародних студентських конкурсів наукових робіт, організації наукової проєктної діяльності із залученням стейкхолдерів та донорів потребує покращення. Також потребує більшої уваги створення умов для задоволення освітньо-дослідницьких потреб користувачів бібліотечного фонду та розширення бібліотечного сервісу з питань спеціальної та інклюзивної освіти.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/akRnmR8>) викладачі університету мають постійно оновлювати зміст робочих програм навчальних дисциплін, силабусів та інших навчально-методичних матеріалів. Ініціатором оновлення освітніх компонентів виступає, з одного боку, керівництво ЗВО, з іншого, науково-педагогічні працівники. Під час відеоконференцій з гарантом ОП та викладачами з'ясовано, що зміст освітніх компонентів коригується на основі наукових досягнень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, аналізу сучасних тенденцій вітчизняної та зарубіжної теорії і практики. Викладачі беруть участь у науково-практичних заходах, на яких обговорюються теоретичні проблеми та інноваційні практики освіти, здійснюють аналіз найновіших науково-методичних видань з питань освіти дітей із особливими освітніми потребами. Відповідно до актуальних наукових досягнень і сучасних практик у спеціальній та інклюзивній освіті викладачі мають змогу щороку змінювати структурні складові робочих програм: мету та завдання, структуру навчальної дисципліни, зміст лекційного матеріалу, перелік семінарських, практичних та лабораторних занять, зміст самостійної роботи, індивідуальної роботи, систему контролю результатів навчання, перелік рекомендованої літератури. Під час відеоконференції зі здобувачами вищої освіти, з'ясовано, що вони можуть висловлювати свої побажання, але конкретних прикладів не змогли навести. На запит ЕГ надано витяг з протоколу кафедри №10 від 24.04.20 р. (відповідь 2.4 в акр. каб.) про врахування пропозицій студентів. Вплив на зміст освітніх компонентів мають і роботодавці (Якимів О.Р., Фіцич М.В., Михайлова Л.М. та ін.), які під час відеоконференції зазначили, що у процесі систематичних зустрічей зі здобувачами та викладачами пропонували збільшити кількість кредитів ECTS до навчальної та виробничої практики здобувачів й внести зміни до змісту робочих програм з означених видів практики, збільшити дисципліни логопедичного циклу, залучати фахівців-практиків до їх викладання, поглибити зміст навчальної дисципліни «Анатомія, фізіологія та патологія дітей з основами генетики» (<https://cutt.ly/Olwho9Yk>). Аналіз РНП показав, що використовується застарілі терміни понятійно-категоріального апарату: дефект, ранній дитячий аутизм, розлади спектру аутизму, вади розвитку, аномальний розвиток (наприклад, у РНП «Спеціальна та інклюзивна педагогіка», «Спеціальна психологія»). За результатами проведених зустрічей та аналізу відповідної документації виявлено достатній рівень задоволеності респондентами змістом освіти та якістю безпосереднього наповнення навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/GlwjehZ>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертна група підтверджує, що навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані зі стратегією інтернаціоналізації, яка регламентується Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Uko1boC>) та Стратегією інтернаціоналізації університету на 2020-2025 рр. (<https://cutt.ly/eko1Ser>). Інтеграцію університету до світового науково-освітнього простору здійснює відділ міжнародних зв'язків (<https://ic.pnu.edu.ua>). Університет має угоди про міжнародну співпрацю (<https://cutt.ly/Qkoomhk>) та угоди про подвійні дипломи (<https://cutt.ly/SkooDa8>), планує розвивати існуючі та напрацьовувати нові партнерства, що зазначалося у фокус групах з керівництвом та представниками структурних підрозділів ЗВО. НПП та здобувачі освіти мають повноцінний доступ до міжнародних інформаційних ресурсів, зокрема наукометричних баз даних Scopus та WoS. НПП беруть участь у закордонних стажуваннях та підвищенні кваліфікації у рамках міжнародних проектів. Так, гарант ОП Джус О. В. є учасницею таких міжнародних проектів, як-то: програми ЄС Еразмус + KA2, польсько-українського «Нова українська школа – 2»; швейцарсько-українського «Розвиток громадянських компетентностей в Україні – DOCCU»; українсько-норвезько-палестинського «Розвиток культури демократії в педагогічній освіті в Україні, Норвегії та Палестині (СРЕА–LT-2017/10037)», українсько-норвезького «Україна-Норвегія» (програма «Підприємництво та лідерство»); «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність», виступає тренером Нової української школи, експертом з сертифікації педагогічних працівників, майстер-тренером з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини і розвитку громадянських компетентностей. Однак попри наведені підтверджувальні документи залученість здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Спеціальна освіта» до пов'язаної з інтернаціоналізацією діяльністю ЗВО виглядає незначною, зокрема в контексті відсутності реальних фактів підтримки міжнародної академічної мобільності здобувачів означеної спеціальності. Крім того, вищезазначена проектна діяльність не пов'язана безпосередньо з предметною областю спеціальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчання та викладання за ОП «Спеціальна освіта» побудовано на принципах студентоцентризму та академічної свободи. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом уможливило забезпечення ПРН, окреслених в ОП, та сприяє реалізації принципу, закладеного в ESG-2015 fitness for purpose («придатність до цілей»).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У Відомостях про самооцінювання (Табл. 3) відповідність програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання недостатньо відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Зміст силабусів та робочих навчальних програм потребує більш ретельного узгодження з РНП та ОПП. Рекомендовано: Активізувати участь здобувачів вищої освіти як денної, так і заочної форм навчання у процедурах обговорення та майбутнього перегляду ОП. Залучати здобувачів освіти та студентське самоврядування (Сенат) до створення анкет та механізмів проведення опитувань здобувачів та викладачів. Здійснити оновлення силабусів та робочих програм у відповідності до ОПП та РНП. Осучаснити списки літературних джерел у силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін. Залучати здобувачів до національної та міжнародної співпраці, участі в міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсах, конференціях, проєктах тощо.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному Критерію 4. Окреслені зауваження носять рекомендаційний характер, усунення яких сприятиме удосконаленню освітнього процесу за акредитованою програмою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи, їх зміст і критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта переважно є валідними та зрозумілими, забезпечуються низкою нормативно-правових документів, які розміщені у відкритому доступі на веб-сайті університету, зокрема: «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ ПНУ імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Vko0113>), «Порядком про організацію та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ ПНУ імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Zko2td9>), Наказом ректора №70 від 04.02.2019 р. «Про організацію контролю якості знань студентів, які навчаються за індивідуальним графіком» (<https://cutt.ly/cko2geI>). За результатами зустрічі із здобувачами освіти, експертами було з'ясовано, що ознайомитись із формами контролю й критеріями оцінювання студенти можуть завдяки відкритому доступу до силабусів навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/rko2mpe>). Аналіз експертами змістового наповнення силабусів продемонстрував недостатньо чітке визначення методів контролю та зрозумілості окресленої системи нарахування балів з різних видів навчальної діяльності впродовж вивчення окремого ОК (наприклад, «Виробнича практика», «Навчальна практика», «Технології інклюзивного навчання», «Логопедія з практикумом» та ін.). Аналіз РНП, силабусів, комплектів індивідуальних семестрових завдань (наданих на запит ЕГ в акред. каб., п. 5.1), ресурсів в системі дистанційного навчання показав відсутність у цих документах якісних та кількісних критеріїв оцінювання завдань для самостійної роботи. Також встановлена невідповідність між формами контролю (екзамен/залік), представленими у НП та РНП і силабусах, наприклад: навчальна дисципліна «Логопсихологія» відповідно до НП (3 р. 10 міс.) закінчується заліком, НП (1 р. 10 міс.) - екзаменом, відповідно до РНП (наданій за запитом ЕГ) та силабусу, розміщеному на сайті - екзаменом (при цьому ані в РНП, ані в силабусі не зазначено строк навчання студентів). На сайті кафедри наявні програмові вимоги до іспитів (<https://cutt.ly/9k67FdW>), проте в них не визначено критеріїв оцінювання. У процесі зустрічі з адміністративним персоналом засвідчено використання різних форм контрольних заходів у системі дистанційного навчання, у функціонуванні якої експертна група мала нагоду впевнитися. Для забезпечення відкритості та прозорості результатів навчального процесу в освітній процес впроваджується Електронний Журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти (<https://cutt.ly/eko2Uyv>), який реалізується у вигляді програмного забезпечення на основі web-технологій в рамках університетської системи DIS портал (<https://cutt.ly/pko2Fld>). Загалом експертами підтверджено факт обізнаності студентів із критеріями оцінювання програмних результатів навчання, формами контролю та особливостями проведення поточного і підсумкового контролю, що дозволяє охарактеризувати навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за окремими ОК.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до чинного Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 016 Спеціальна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://cutt.ly/bko2Bue>) атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного іспиту або кваліфікаційної роботи, що має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання, визначених стандартом та освітньою програмою. Експертною групою встановлено, що відповідно до навчального плану атестація здобувачів відбуватиметься у формі захисту дипломної роботи та складання комплексного екзамену з фахових дисциплін. Згідно з Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/rko9eLA>) до складу цієї комісії додатково можуть входити делеговані, відповідно до укладених угод про співпрацю, представники роботодавців та їх об'єднань (п. 2.3). Аналіз відкритих онлайн-ресурсів дав змогу з'ясувати, що на сайті кафедри розташовано орієнтовну тематику дипломних робіт (<https://cutt.ly/Yko9ddz>), методичні рекомендації до написання, оформлення і захисту дипломних робіт (<https://cutt.ly/Jko9xvL>). Проте витяг з засідання кафедри щодо рішення про затвердження тем дипломних робіт на 2020-2021 н.р. та їх зміну або уточнення на запит експертів надано не було. Аналіз орієнтовної тематики дипломних робіт частково підтверджує її відповідність предметній області спеціальності 016 Спеціальна освіта (логопедія). Так у списку запропонованих тем є такі, які за змістом не відповідають тематиці наукових досліджень випускової кафедри, наприклад «Рухлива гра як засіб фізичного виховання молодших школярів з інтелектуальними порушеннями», «Формування рухової функції у дітей дошкільного віку з ДЦП». Аналіз програми комплексного іспиту з фахових дисциплін (логопедії і спеціальної та інклюзивної педагогіки), який представлено на запит експертної групи (відповідь п. 4.6 в акр. каб.) засвідчив, що зміст програми неповною мірою відображає комплекс загальних та фахових компетентностей, визначених стандартом вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється комплексом документів ЗВО, які розміщені у відкритому доступі на сайті університету: “Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу”, “Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності” (<https://cutt.ly/Dko9NmT>), “Кодексом честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»” (<https://cutt.ly/Fko95sb>), “Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів” (<https://cutt.ly/Еко3pA5>), “Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії” (<https://cutt.ly/Jko3xPQ>), Наказом ректора №329 від 29.05.2019 р. “Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій” (<https://cutt.ly/Yko3Fav>), “Положенням про Навчально-науковий центр ЯНОПДН” (<https://cutt.ly/eko3oav>). Експертною групою визначено, що правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Нормативними документами чітко прописана процедура оскарження результатів семестрового (підсумкового) контролю, включаючи процедуру повторного проходження контрольного заходу. Проте залишилось недостатньо зрозумілим питання врегулювання конфлікту інтересів під час атестації здобувачів вищої освіти. У процесі зустрічі з гарантом, фокус-групами НПП та здобувачів освіти було підтверджено інформацію про своєчасне ознайомлення із формами проведення контрольних заходів, про право здобувачів освіти обирати чи традиційний формат складання екзаменів з обов'язковою письмовою частиною, чи тестову форму з використанням ІТ-технологій. Також студенти засвідчили інформацію про об'єктивність екзаменаторів під час навчання за ОП «Спеціальна освіта (логопедія)» і відсутність фактів конфліктних ситуацій щодо оскарження результатів навчання. Представники студентського самоврядування (Студентського Сенату) підтвердили можливість здобувачів вищої освіти порушити будь-яке питання, яке стосується контрольних заходів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО чітко визначені і регулюються “Кодексом честі”, “Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності”, “Положенням про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів” (<https://cutt.ly/Iko8qhC>). Ці процедури є чіткими, зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час зустрічі зі студентами та представниками студентського самоврядування з'ясовано, що здобувачі вищої освіти недостатньо обізнані щодо процедур дотримання академічної доброчесності, навіть не змогли пояснити сутність поняття «академічна доброчесність». Силабуси вибіркового навчальних дисциплін «Основи наукових досліджень» та «Основи наукових досліджень у спеціальній освіті» не представлені на сайті кафедри професійної освіти та інноваційних технологій. Експертною групою рекомендовано внести зміни до навчального плану і закріпити навчальну дисципліну «Основи наукових досліджень» з вибіркового до нормативних навчальних

дисциплін, а також для студентів заочного відділення внести в навчальний план курсову роботу. Для протидії порушенням академічної доброчесності бажано з'ясувати наявність у структурі програми навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» змістового модуля, який спрямований на ознайомлення здобувачів вищої освіти з видами академічної нечесності та особливостями визначення плагіату в системі Unicheck та Plagiat.pl. У цілому, прецедентів щодо порушення принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та академічного персоналу виявлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО та на ОП визначено чіткі, зрозумілі, валідні правила проведення контрольних заходів, доступні всім учасникам освітнього процесу; тестування в системі дистанційного навчання забезпечує прозорість та об'єктивність оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на дотримання їх авторами правил академічної доброчесності уніфікована для всього ЗВО на основі програмного забезпечення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група виявила, що на ОП, яка акредитується, не достатньою мірою відпрацьовано процедуру ознайомлення здобувачів з критеріями оцінювання різних видів навчальної діяльності та підсумкового контролю. Форми підсумкового контролю з навчальних дисциплін є різними для студентів, які навчаються за НП (3 р. 10 міс.) і НП (1р. 10 міс.), що не відображено у силабусах. Серед здобувачів ОП, що акредитується, не достатньо популяризується політика академічної доброчесності. Рекомендовано: Систематично ознайомлювати здобувачів із процедурою проведення контрольних заходів в умовах дистанційного (змішаного) навчання. Чітко формулювати завдання для самостійної роботи з вказанням форми представлення виконаних завдань та критеріїв їх оцінювання. У програмах іспитів визначати форму проведення семестрового контролю (усну, письмову, комбіновану, електронне тестування) та критерії оцінювання. Активізувати роботу з ознайомлення здобувачів із видами академічної недоброчесності, особливостями визначення плагіату в системі Unicheck та Plagiat.pl. та зі шкалою ступеня унікальності кваліфікаційної роботи. Розширювати уявлення учасників освітнього процесу про існуючі правила академічної доброчесності та практикою їх застосування.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є чіткими, зрозумілими й дозволяють об'єктивно оцінити рівень навчальних досягнень, правила академічної доброчесності врегульовані. ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5 з нечисленними недоліками.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів на цій ОП неповною мірою відповідає навчальним дисциплінам, які вони забезпечують. Ресурс штатних викладачів складає 15 осіб, з них відповідну професійну кваліфікацію мають чотири викладачі: 3 штатних – доц. Ленів З.П., доц. Труш Н.В., доц. Покутнєва С.О. та один сумісник Яцишин Н.Я. У ВС інформацію про Ленів З.П. презентовано як викладача, який забезпечує 13 компонентів ОПП (табл. 2. Зведена інформація про викладачів). Аналіз карток навчального навантаження на 2020/2021 н.р. свідчить, що Ленів З.П. викладає 7 дисциплін та є керівником 16 дипл. робіт, що порушує п. 7 «Порядку розподілу навчальних дисциплін між науково-практичними працівниками кафедр університету» (<https://cutt.ly/Іко8qhC>). Відзначається вкрай низький рівень наук. та проф. активності доц. Покутнєвої С.О., що свідчить про невідповідність п. 4 Порядку розподілу навчальних дисциплін між науково-практичними працівниками кафедр університету. Аналіз карток навчального навантаження на 2020/2021 н.р. свідчить, що Покутнєва С. О. викладає 6 дисциплін та є керівником 16 дипл. робіт, що порушує п. 7 «Порядку розподілу навчальних дисциплін між науково-практичними працівниками

кафедр університету». Наукова та професійна активність доц. Труш Н.В., доц. Кучерак І.В. свідчить про їхню невідповідність п. 4 “Порядку розподілу навчальних дисциплін між науково-практичними працівниками кафедр університету”. У ВС зазначено, що доц. Кучерак І.В. лише навчається у магістратурі ДВНЗ “Університет менеджменту освіти НАПН України” за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, проте в ОП забезпечує компонент ОЗО “Спецметодики викладання дисциплін у ЗЗСО (№1) та О25 “Спецметодики викладання дисциплін у ЗЗСО (№2)”. Аналіз карток навч. навантаження на 2020-2021 н.р. засвідчив, що Кучерак І.В. викладає дисципліну “Спеціальна психологія”; керує виробничою практикою студентів 2, є керівником 4 дипл. робіт здобувачів вищої освіти зі спеціальності “Спеціальна освіта”. ЕГ вважає, що відповідні ОК ПРН ще не можуть бути повноцінно забезпечені кваліфікацією цього викладача. Аналіз складу групи розробників та забезпечення ОП (гарант Джус О.В., члени роб. групи – Ленів З.П., Покутнєва С.О.) свідчить, що відповідну кваліфікацію має лише Ленів З.П. Проф. кваліфікація гаранта ОП Джус О.В. не відповідає спеціальності «Спеціальна освіта», оскільки Джус О.В. не має освіти чи наук. ступеню із відповідної спеціальності та її кваліфікація не підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за спеціальністю “Спеціальна освіта” за не менш як сімома видами чи результатами згідно з «Положенням про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/clZKDky>, п.3.2.). Член групи Покутнєва С.О. має відповідну освіту, проте її наукова та професійна активність не відповідає умовам цього Положення (<https://cutt.ly/clZKDky>, п.3.2.)”.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує, що процедури конкурсного добору НПП у ЗВО є прозорими, дають можливість забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації освітньої програми і регулюються Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет» (<https://cutt.ly/ok3W2Dr>). При конкурсному відборі науково-педагогічних працівників враховуються результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання «Викладач очима студента» (<https://cutt.ly/Ek3Eev3>), що було підтверджено під час зустрічі зі студентами і НПП. Згідно з інформацією, отриманою під час відеоконференцій з адміністративним персоналом (Солонець І.Ф. – начальник Навчально-методичного відділу, Кузь М.В. – директор центру забезпечення якості освіти) та структурними підрозділами (Зінюк Л.А. – керівник навчально-наукового гуманітарного центру Науково-дослідної частини університету, Карбівська О. – заступник начальника відділу кадрів) підтверджено, що процедури конкурсного добору викладачів орієнтовані на їхній професіоналізм та спроможність забезпечити викладання відповідно до цілей ОП. Проте ЗВО стикнувся з проблемою повноцінної асекурації академічного персоналу, який викладає профільні навчальні дисципліни за ОП «Спеціальна освіта». Гарант Джус О.В. відзначила шляхи усунення означеної проблеми кадрового забезпечення ОП, зокрема, стажування викладачів, векторне спрямування їхніх публікацій на розв'язання питань спеціальної та інклюзивної освіти.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічей з НПП та здобувачами вищої освіти встановлено, що університет залучає професіоналів-практиків до організації та реалізації освітнього процесу, які мають відповідний досвід у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Означений механізм відпрацьовано шляхом організації навчальної та виробничої практики здобувачів вищої освіти відповідно до Положення про організацію та проведення практики в ПНУ імені Василя Стефаника (<https://cutt.ly/sk3Ecy>). Зустріч із роботодавцями (Якимів О.Р., Палійчук В.В., Михайлова Л.М., Бойчук Н.Р., Голинська А.О., Фіщич М.В.) підтверджує їхню зацікавленість та спрямованість на вдосконалення освітнього процесу. Стейкхолдери зазначили, що кафедрою професійної освіти та інноваційних технологій була організована серія онлайн-семінарів «Логопедія і дитяча психологія у ПНУ: переваги, перспективи, працевлаштування» (7 і 25 травня 2020), за результатами яких відбулося врахування пропозицій та зауважень стейкхолдерів до освітньої програми «Спеціальна освіта», що зафіксовано у протоколі кафедри від 28.05.2020 р. (<https://cutt.ly/GlwjehZ>). Позитивним є те, що тісний зв'язок з роботодавцями постійно презентується на сайті університету (<https://cutt.ly/zk3EFqP>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі проведення дистанційної експертизи ЕГ з'ясовано, що ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП «Спеціальна освіта» професіоналів-практиків, представників роботодавців. Аналіз навчального навантаження підтвердив, що головою ЕК під час державної атестації студентів ОП «Спеціальна освіта» буде к. пед. н., ст. наук. співробітник Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, завідувач відділу логопедії, логопед-практик Е.А.Данілавічюте. На кафедрі професійної освіти та інноваційних технологій запрошено сумісником викладати дисципліни «Основи невропатології та патофізіології», «Сенсорна інтеграція та Монтессорі-терапія», «Мовленнєві та сенсорні системи і їх порушення» дитячого невролога і психіатра Яцишин Н.Я. Під час відеоконференції з роботодавцями директор реабілітаційно-профілактичного центру «Крок за кроком ІФ» Фіщич М.В. зазначила, що вона запрошена читати навчальну дисципліну «Логопедичний масаж» і вже здійснює

ретельну підготовку до викладання. На основі цього можемо стверджувати, що представники ОП достатньою мірою реалізують потенціал залучення практиків в освітній процес.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ПНУ імені Василя Стефаника сприяє підвищенню професійного рівня викладачів ОП «Спеціальна освіта», що регулюється Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Ek3RkvH>). У ЗВО Навчально-науковим центром якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання постійно здійснюється процедура моніторингу рівня професіоналізму викладачів (Наказ ректора ПНУ № 575 від 17 жовтня 2013 року «Про організацію моніторингу якості надання освітніх послуг»), регулярно відбуваються рейтингові оцінювання роботи кафедр університету (<https://cutt.ly/ok3RYKI>), роботи викладачів (<https://cutt.ly/6k3RGWb>) та внутрішній аудит роботи кафедр з питань навчально-методичного забезпечення освітнього процесу (розпорядження ректора ПНУ № 5-р від 09.02.2017 р.). НПП мають змогу щорічно проходити тренінги, стажуватися в Україні та за кордоном за програмами обміну. Під час зустрічі з гарантом та експертами було підтверджено прозорість процедури отримання згаданих заохочень у ЗВО. Стажування зі спеціальної освіти підтверджено лише у 2 викладачів (Труш Н.В., Покутнева С.О.), проте вони мають більш формальний характер, адже теми стажування цих викладачів не впливають на реальне підвищення якості викладання навчальних дисциплін, які за ними закріплені за навчальним навантаженням, та на раціональність відповідності тим ОК, які вони забезпечують.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Зустрічі експертної групи з менеджментом ЗВО, гарантом ОП, академічним персоналом засвідчили, що заклад вищої освіти постійно стимулює розвиток викладацької майстерності. Відповідно до Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (<https://cutt.ly/tk3ThW7>) ЗВО знімає певну кількість годин із навчального навантаження від 15 до 45 год. та фінансово преміює авторський колектив від 2000 до 5000 грн. У ЗВО передбачено кошти на видатки преміювання, стимулювання творчої праці й педагогічного новаторства. Для завершення дисертаційних робіт, написання монографій, підручників НПП надаються творчі відпустки. За зразкове виконання своїх обов'язків, тривалу й бездоганну роботу, новаторство в праці та за інші досягнення в роботі для викладачів передбачені заохочувальні відзнаки (оголошення подяки; видача премії, нагородження почесною грамотою, нагородження цінним подарунком, медаллю «За заслуги перед університетом»). Список нагород викладачів представлений на сайті університету у розділі викладацький склад кафедри професійної освіти та інноваційних технологій (<https://kpoit.pnu.edu.ua/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО створено умови для стимулювання викладацької майстерності НПП та забезпечення якості ОП на основі застосування комплексу матеріальних та нематеріальних інструментів, зокрема, шляхом рейтингового оцінювання викладачів, нагородження їх грамотами, дипломами, подяками інституцій різних рівнів. ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Гарант ОП не відповідає вимогам до групи забезпечення спеціальності. Цикл фахових дисциплін зі спеціалізації «Логопедія» для всіх курсів і форм навчання організує один викладач, який забезпечує 13 ОК за ОП; кількість дисциплін відповідно до його навчального навантаження перевищує норму 5 дисциплін, визначену ЗВО. Частина викладачів, задіяних у реалізації ОП, хоча й має здобутки в науковій діяльності, проте їхні наукові інтереси не достатньо узгоджуються з навчальними дисциплінами, які вони викладають. Рекомендовано: Узгодити рівень відповідності компетентностей викладачів тим ОК, які вони забезпечують. При розподілі навчальних дисциплін між НПП більш ретельно враховувати рівень їхньої наукової та професійної активності. Посилити участь НПП у науковій та публікаційній діяльності у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Підвищити рівень якості та активності НПП щодо проходження відповідного національного та/або закордонного науково-педагогічного стажування й участі у наукових проектах за спеціальністю «Спеціальна освіта».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Компетентності окремих викладачів (Покутнєва О.С., Труш Н.В., Кучерак І.В., Заставна О.М.) неповною мірою відповідають цілям ОПП та ПРН. Зазначені недоліки можуть бути усунені в одnorічний строк.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час відеозустрічі ЕГ переконалася, що матеріально-технічні ресурси є достатніми для виконання цілей ОП та досягнення програмних результатів навчання. В університеті є кілька їдалень, кафетеріїв, спортзали, спортивні майданчики, актовна зала, конференц-зал (аудиторія 25), здоровпункт, які ЕГ побачила під час демонстрації матеріально-технічної бази ЗВО. Студенти мають можливість жити у гуртожитках (по 2-3 особи в кімнаті), оплата за гуртожиток є доступною (520 грн. на місяць) та здійснюється за рік. За період карантину, зважаючи на те, що студенти в гуртожитку не проживали, їм будуть повернуті гроші або враховані за оплату гуртожитку на наступний рік. Ці відомості ЕГ отримала під час відеозустрічі зі студентським самоврядуванням, зокрема зі слів заступника голови Профкому студентів та аспірантів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Івана Хом'яка. Заняття фахівців спеціальної освіти проходять в корпусі 3 (аудиторії 108а, 105, 112, 116), корпусі 1 (аудиторія 307 – комп'ютерний клас). До послуг здобувачів освіти наукова бібліотека (електронний каталог, електронний репозитарій тощо) (<http://lib.pnu.edu.ua/>). Директор Наукової бібліотеки П.М. Гаврилишин під час зустрічі з ЕГ повідомив, що бібліотека керується стандартами та вимогами при закупівлі підручників, які відповідають цій спеціальності, щодо придбання наукової літератури, то бібліотека тісно співпрацює з викладачами кафедр, які допомагають поповнювати бібліотечні фонди фаховою літературою зі спеціальності «Спеціальна освіта». Щодо періодичних видань Гаврилишин П.М. повідомив, що на даний момент ЗВО здійснює підписку журналу «Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка». Гарант ОП повідомила про те, що кафедра передплачує журнал «Дитина з особливими потребами» і передає його на баланс університету (бібліотеки). За запитом ЕГ бібліотека надала перелік фахових періодичних видань з галузі знань «Освіта/Педагогіка» (дод. 5 до звіту). Функціонують «Інформаційно-обчислювальний центр», оснащений персональними комп'ютерами, приєднаними до мережі Інтернет, Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» (<https://ciot.pnu.edu.ua/en/>), Проектно-освітній центр «АГЕНТИ ЗМІН» (<http://agencyzmin.pnu.edu.ua/>), молодіжний центр Paragraph, Ресурсний центр інклюзивної освіти (<https://cutt.ly/dlJcM2>). Здобувачі вищої освіти мають можливість користуватися матеріально-технічною базою партнерів університету, з якими укладені угоди про співпрацю (<https://cutt.ly/DlwfpqQ>), що підтвердилося під час розмови з гарантом ОП і стейкхолдерами.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Університет забезпечує вільний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та викладання. Студенти забезпечені комп'ютерними робочими місцями, вільним доступом до Wi-Fi, лабораторій (навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, Молодіжний центр PARAGRAPH; Центр інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem», Ресурсний центр з інклюзивної освіти), обладнанням, необхідним для виконання ОП. Наукова бібліотека забезпечує безоплатний доступ до баз Scopus, Web of Science. Також безоплатно надається послуга визначення індексу УДК.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На думку ЕГ, освітнє середовище університету є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Це гарантується дотриманням техніки безпеки та протиепідемічних заходів і прописано в низці нормативно-правових документів, розміщених на сайті ЗВО (<https://vvprr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу/>), у тому числі серед наказів ректора «Про затвердження інструкції під час роботи в умовах карантину», «Про рекомендації щодо протиепідемічних заходів», «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі», «Про проведення психологічних та соціологічних досліджень». У ЗВО діє здоровпункт. Перед початком другого семестру викладачі, як повідомила гарант ОП Джус О.В., безоплатно пройшли ПЛР-тести. Для безпечного навчання під час

карантину організоване дистанційне навчання на платформі d-learn.pnu.edu.ua (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>) та з використанням сервісів Google Classroom, Moodle. Під час відеоконференції зі студентським самоврядуванням представники цієї ОП (Легоняк Анастасія, студентка 2 курсу денної форми навчання спеціальності «Спеціальна освіта») підтвердили, що навчання в дистанційному форматі для них є зручним і зрозумілим. Одна зі структур, яка відповідає за безпечність освітнього процесу: Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvrpr.pnu.edu.ua/>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Для освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної підтримки для студентів розроблено «Путівник студента», доступний у вкладці «Студентам» - «Студентський путівник». Психологічну та соціальну підтримку надає «Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи» <https://cutt.ly/RlwfH4W>, яка здійснює психолого-педагогічний супровід навчально-виховного процесу. Відповідно до загальноуніверситетського плану виховної роботи <https://vvrpr.pnu.edu.ua/2018/06/14/загальноуніверситетський-план-вихов/> Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи проводиться низка тестувань: на першому курсі проводиться дослідження ціннісно-орієнтаційної сфери першокурсника, його професійної спрямованості; на другому – щодо адаптивних можливостей студента в умовах вищої школи; на третьому – мотивації до навчальної діяльності; на четвертому – професійної ідентифікації. В період карантину проводилися додаткові дослідження, зокрема: 1. Навчання в умовах карантину: особливості та ресурс оптимізації Кількість респондентів: 2504 студенти. Дата проведення дослідження: 03.04.-10.04.2020 р. Посилання на гугл форму: <https://cutt.ly/AlwfVSH> 2. Академічна комунікація в умовах карантину Кількість респондентів: 1925 студентів. Дата проведення дослідження: 03.04.-10.04.2020 р. Посилання на гугл форму: <https://cutt.ly/nlwf2o8> 3. Життя на карантині: турботи та проблеми Кількість респондентів: 170 викладачів. Дата проведення дослідження: 13.04.-20.04.2020 р. Посилання на гугл форму: <https://cutt.ly/zwf4xm> 4. Анкета «Мій життєвий тонус» Кількість респондентів: 149 викладачів. Дата проведення дослідження: 29.05.-06.06.2020 р. Посилання на гугл форму: <https://cutt.ly/nlwgqaT> Відповідно до результатів, за словами завідувачки Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи Романкової Л. М., була організована профілактично-просвітницька робота з педагогічним колективом і здобувачами вищої освіти у формі онлайн-семінарів на платформі Google Meet щодо організації здорового способу життя, корпоративної культури та ін. Лабораторія залучає до спільної роботи Юридичну клініку ЗВО (<https://law.pnu.edu.ua/структурні-підрозділи/інші-підрозділи/юридична-клініка>). Також виховну діяльність, допомогу у вирішенні організаційних питань, організацію взаємодії здобувачів із співробітниками ЗВО здійснює куратор (Положення «Про куратора академічної групи державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://vvrpr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/129/2018/06/9.pdf>) Для інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти працює сайт університету (<https://pnu.edu.ua/>), бібліотека (<http://lib.pnu.edu.ua/>), Центр інноваційних технологій (<https://ciot.pnu.edu.ua/en/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалася, що середовище університету є інклюзивним (<https://pnu.edu.ua/blog/2020/12/03/23611/>). В університеті створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Тут навчається 146 студентів денної форми навчання. На цій ОП навчається 1 студентка з інвалідністю (заочна форма навчання). «Привітність» ЗВО до осіб з ООП підтверджується низкою нормативно-правових документів, зокрема, Статутом (<https://cutt.ly/VlwguuI>), Положенням «Про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у вищих навчальних закладах» (<https://cutt.ly/Glwgdng>). Для осіб з особливими освітніми потребами організовано безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (зокрема, в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Права здобувачів на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства, на оскарження дій органів управління Університету та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників прописані у Статуті ЗВО (<https://cutt.ly/Mk6HQZH>). На попередження булінгу спрямоване Положення «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі» (<https://cutt.ly/Zk6HOVQd%do%bd%d1%8f/>). В університеті створено відділ з питань запобігання та виявлення корупції в університеті (<https://vzvkn.pnu.edu.ua/>), який забезпечує приймання та розгляд повідомлень, у тому числі від викривачів про можливі факти вчинення працівниками університету корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції». ЕГ з'ясувала, що повідомлення можна надсилати на електронну адресу:

jurij.kostelej@pnu.edu.ua. Крім того, про корупційні правопорушення та інші зловживання з боку працівників університету можна повідомити, надіславши листа на електронну скриньку для спілкування з ректором (rector@pu.if.ua). Разом з тим, голова студентського Сенату Вікторія Вовк під час зустрічі з ЕГ повідомила про відсутність конфліктів, пов'язаних з корупцією. Під час відеоконференції вона повідомила про наявність однієї конфліктної ситуації щодо оцінювання навчальних досягнень студентки філософського факультету, яка була вирішена через звернення студентського самоврядування до ректора та складання тестування здобувачкою в дистанційному форматі. Разом з тим, Вікторія Вовк зазначила, що конкретні процедури вирішення конфліктних ситуацій залежать від суті та характеру конфліктів. Також на зустрічі зі студентським самоврядуванням студенти Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки не змогли сказати, хто представляє студентське самоврядування (є Головою студради) в Інституті післядипломної освіти та довузівської підготовки. Відповідно, вони не знають, до кого у своєму Інституті можна звернутися у випадку виникнення конфліктної ситуації. Голова студентського Сенату Вікторія Вовк пояснила, що дівчина, яка була головою цього Інституту закінчила навчання і випустилася, а Студентська конференція, на якій, за проделурою, мають відбутися перевибори голови, не відбулася через карантин. Разом з тим, Голова студентського Сенату Вікторія Вовк підкреслила, що студенти можуть звертатися безпосередньо до неї - контакти та посилання розміщено на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/pljMZ62>). Під час зустрічей зі студентами ЕГ з'ясувала, що за час реалізації ОП, яка акредитується, означених конфліктних ситуацій не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Регулярне проведення діагностичних досліджень психологічного стану здобувачів та педагогічного колективу Навчально-виробничою лабораторією виховної та психолого-педагогічної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недостатня наявність фахової літератури з ОП "Спеціальна освіта" у Науковій бібліотеці Університету. Студенти Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки недостатньо залучені до студентського самоврядування. Рекомендовано: Розглянути можливість поповнити фонди Наукової бібліотеки навчальною літературою та фаховими виданнями з цієї ОП, зокрема, оформити підписки на журнал "Логопед", "Особлива дитина: навчання і виховання", газету "Дефектолог". Сприяти розбудові ефективної системи студентського самоврядування та ознайомлення здобувачів з конкретними механізмами вирішення конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Незважаючи на те, що система студентського самоврядування потребує подальшої розбудови і залучення студентів Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки, а Наукова бібліотека - поповнення літературою ОП, що акредитується, загалом, ОП відповідає критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В університеті наявна чітка процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, що регулюється низкою документів, зокрема, Положенням про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf). Деякі аспекти, що стосуються процедури розроблення ОП, наведені в документі «Методичні рекомендації з розробки освітньо-професійних і освітньо-наукових програм та навчальних планів першого і другого рівнів вищої освіти» (<https://cutt.ly/ZeY51qx>) та «Положенні про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і впровадження освітніх програм» № 559 від 02.09.2019 р. (<https://cutt.ly/ieY5MW2>). Відповідно до зазначених документів, ОП оновлюють щорічно, модернізують за ініціативою роботодавців, експертів, переглядають раз на 3 роки. ОП, що акредитується, пройшла рецензування навчально-методичного відділу та затвердження на Вченій раді університету (відповідні документи надані на запит

ЕГ (п. 1.6 в акред. каб.). Зокрема, надано рецензію навчально-методичного відділу на освітню програму «Спеціальна освіта», яка засвідчує відповідність кваліфікацій, структури освітньої програми, спеціалізації, відповідності матриці освітнім компонентам згідно зі Стандартом вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта за першим (бакалаврським) рівнем, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р. № 799. Аналіз ОП експертною групою засвідчив наявні у ній порушення: визначення професійної кваліфікації без зазначення умов її присвоєння (під час відеоконференції з менеджментом університету було зазначено, що це технічна помилка), невідповідність мінімального обсягу практик 10% обсягу ОП, невідповідність визначеного обсягу освітньої програми на базі ступеня “молодший бакалавр” в 180 кредитів навчальному плану зі скороченим терміном навчання, який складається з 120 кредитів; некоректне заповнення матриці зв'язків між навчальними дисциплінами та результатами навчання (компетентностями), наприклад: відсутність у матриці зв'язків СК 10, СК 13-16 з основними ОК.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Вплив здобувачів вищої освіти на ОП відбувається шляхом надання ними пропозицій під час звітної конференції. Зокрема, пропозиції студентів (наприклад, Аделіна Сорохан запропонувала ввести до НП дисципліну «Артикуляційна гімнастика») розглянуті та ухвалені на засіданні кафедри (витяг з протоколу № 10 від 24 квітня 2020 року). Під час відеоконференції студенти підтвердили ЕГ, що надавали пропозиції стосовно покращення ОП та їхні пропозиції були враховані, проте це відбувалось до затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта та оприлюднення проекту ОП. Крім того, здобувачі можуть висловити свою думку стосовно ОП через опитування. Так, здобувачі беруть участь у моніторингу якості викладання дисциплін у Системі дистанційного навчання (<https://seeq.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>). Будь-хто зі здобувачів вищої освіти може внести свої пропозиції до ОП, надіславши їх на адресу: kroit@pnu.edu.ua На сайті ЗВО розміщено форми анкет, які використовувались для опитувань студентів деяких ОП, однак це опитування не передбачало опитування студентів спеціальності 016 Спеціальна освіта (<https://forms.gle/Jve67bFpDhFbjBUn9>) (оскільки там визначено конкретні спеціальності, які можуть взяти участь в опитуванні, спеціальність “Спеціальна освіта” відсутня). У період з 07.12.2020 по 12.12.2020 проведено опитування стейкхолдерів освітньої програми з метою визначення їхніх уявлень стосовно системи забезпечення якості освіти. Шляхом он-лайн анкетування опитано 79 студентів, 20 викладачів, 6 представників адміністрації та 7 роботодавців. Відповідні дані надані ЗВО на запит ЕГ через акредит. каб. (п. 1.2 в акред. каб.) У результатах зазначено, що “дослідження дають підстави стверджувати про високу оцінку стейкхолдерами освітньої програми «Спеціальна освіта» та відсутність критичних відхилень у співвідношенні масиву середніх оцінок різних категорій опитаних стосовно складових освітньої діяльності”.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Розроблено та у вільному доступі наявно анкетування «Запитання, пропозиції, відгуки, рецензії на освітню програму «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» (016.01 логопедія) ПНУ ім. В.Стефаника». Однак, бажаних долучитися до такого опитування, як повідомила гарант ОП Джус О.В., не було (<https://cutt.ly/ок6Н6MR>). Натомість, кафедрою були організовані інші заходи для збору пропозицій стейкхолдерів, у тому числі роботодавців. Зокрема, роботодавці були залучені до створення та перегляду ОП під час серії онлайн-зустрічей «Логопедія і дитяча психологія у ПНУ: переваги, перспективи, працевлаштування», дати проведення: 07 травня і 25 травня 2020 р.р (<https://kroit.pnu.edu.ua/2020/05/07/онлайн-семинар-логопедія-і-дитяча-пси/>), (<https://kroit.pnu.edu.ua/2020/05/25/ii-онлайн-семинар-логопедія-і-дитяча/>). Участь роботодавців у вдосконаленні ОП підтвердилася під час відеоконференції. Так, реабілітолог-практик Фіцич М.В. запропонувала конкретизувати і поглибити зміст предмета «Анатомія, фізіологія та патологія дітей з основами генетики», щоб майбутні кадри у подальшій роботі могли з легкістю володіти знаннями клінічних проявів тих чи інших патологій в педіатричному та в дорослому періодах. Директор Вигодської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради Якимів О.Р. наголосила на необхідності використовувати у процесі підготовки фахівців спеціальної освіти підручники й посібники спецшкіл. Пропозиції роботодавців були розглянуті та враховані на засіданні кафедри (витяг з протоколу №11 від 28 травня 2020 р., п.1.1. в акредит. каб.) Під час відеоконференції з роботодавцями підтверджено, що вони залучені до проведення практики студентів цієї ОП, а також до проведення практичних занять. Так, 22 грудня 2020 року відбулася зустріч викладачів та студентів кафедри зі стейкхолдерами – колегами Реабілітаційно-профілактичного центру “Крок за кроком ІФ” – на базі виробничої практики студентів кафедри (<https://kroit.pnu.edu.ua/2020/12/22/продовження-співпраці-зі-стейкхолде-2/>). Відбулися й інші аналогічні зустрічі з представниками ГО (ГО “Глухота не вирок”, ГО “Світанок -ІФ” (<https://kroit.pnu.edu.ua/2020/12/09/продовження-співпраці-зі-стейкхолде/>), (<https://kroit.pnu.edu.ua/2020/11/30/зустріч-зі-стейкхолдерами-го-світано/>). К е р і в н и к Реабілітаційно-профілактичного центру “Крок за кроком ІФ” Мар'яна Фіцич під час зустрічі з експертами повідомила, що з наступного року буде залучена до читання дисципліни “Основи логопедичного масажу”. Відгуки стейкхолдерів щодо ОП розміщені за посиланням: (https://kroit.pnu.edu.ua/vidhuk_stejcholder_co/).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Оскільки перший випуск відбудеться у 2021 р., інформація щодо кар'єрного шляху випускників відсутня.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ході зустрічі з адміністративним персоналом директор Центру якості освіти Кузь М.В. повідомив, що структурний підрозділ аналізує результати попередніх акредитацій, визначає проблемні питання. Зокрема, такими виявилися критерії 1 і 2, тож саме на них було акцентовано увагу під час грудневого аудиту ОП. За результатами внутрішнього аудиту цієї ОП були сформовані пропозиції кафедри професійної освіти та інноваційних технологій щодо зарахування результатів неформальної освіти і конкретизації фокусу та цілей ОП, усунення технічних огріхів та вдосконалення структурно-логічної схеми ОП. На сайті кафедри були розміщені форми для надання пропозицій до ОП

(https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfzI9i4e3BYWxiQ2oDG4keIx6NqbVXMGY9mu8OAW__tXQM2VA/viewform)

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Спеціальна освіта» є первинною. Проте були враховані результати акредитацій освітніх програм для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, проведені минулого року. Як повідомили гарант ОП Джус О.В. і проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Запухляк Р.І., у ЗВО проводяться підсумкові наради з гарантами, а в 2019 і 2020 рр. була організована серія навчальних семінарів для гарантів, у тому числі організовано виїзний семінар Національного агентства із забезпечення якості освіти. Крім того, незабаром вийдуть накладом методичні рекомендації «Освітня програма: від започаткування до акредитації», які призначені для гарантів і завідуючих кафедр.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час зустрічей, ЕГ дійшла висновку, що в ЗВО приділяють значну увагу формуванню культури якості. Усі учасники освітнього процесу залучаються до ОП на різних етапах її функціонування. Це визначено в низці нормативно-правових документів, зокрема, Положенні про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя (<https://cutt.ly/3lJ9xFh>). Здобувачі залучені до процедур забезпечення внутрішньої якості через постійних зв'язок з гарантом ОП, викладачами, а також через можливість заповнення онлайн-анкет (<https://cutt.ly/Nlj7vT8>). Крім того, на запит ЕГ в акред. каб., ЗВО надало інформацію про те, що вплив студентів на зміст ОП реалізується через їх пропозиції, які висловлюються під час опрацювання (вибору) циклу вибіркових дисциплін (п.1.1. в акред. каб.). Під час відеоконференцій зі здобувачами була підтверджена інформація про те, що студенти ознайомлені з процедурою вибору вибіркових дисциплін і здійснювали її, а також надавали пропозиції щодо покращення ОП. Участь представників студентства цієї ОП реалізована з 2021 р. у роботі Вченої ради Інституту (п.1.1. в акред. каб.). Пропозиції студентів (Аделіни Сорохан, Ірини Матіїв, Анастасії Легоняк) були розглянуті та враховані під час засідання кафедри (протокол № 10 від 24 квітня 2020 р., п.1.1. в акред. каб.). Роботодавці залучені до рецензування ОП, надають пропозиції щодо удосконалення ОП. Пропозиції роботодавців (зокрема, Мар'яни Фіщич) були розглянуті на засіданні кафедри (протокол № 11 від 28.05.2020 р., п.1.1. акредит. каб.). Започатковано створення Ради стейкхолдерів Інституту під час відкриття Ресурсного центру з інклюзивної освіти, 29.10. 2020 р. (<https://cutt.ly/6lj67Ba>). Також на запит ЕГ щодо форм анкет та результатів анкетування (п. 1.2 в акредит. каб.) надано форми анкет для опитування викладачів, випускників, роботодавців, адміністрації, студентів (<https://cutt.ly/vkZJJkA>). Однак, за цими посиланнями у розгорнутому списку відсутня ОП Спеціальна освіта. ЗВО було проведено опитування стейкхолдерів у період з 07.12.2020 по 12.12.2020 шляхом онлайн-анкетування з метою визначення їхніх уявлень стосовно системи забезпечення якості освіти. Було опитано 79 студентів, 20 викладачів, 6 представників адміністрації та 7 роботодавців. Відповідні дані надані ЗВО на запит ЕГ через акредит. каб. (п. 1.2. в акред. каб.) Отримані дані були узагальнені та унаочнені у гістограмах і показали високу оцінку стейкхолдерами освітньої програми «Спеціальна освіта» та відсутність критичних відхилень у співвідношенні масиву середніх оцінок різних категорій опитаних стосовно складових освітньої діяльності (п. 1.2. в акред. каб.) Для гарантів ОП проводяться семінари та конференції із забезпечення якості ОП. Внутрішня система забезпечення якості передбачає багаторівневу структуру з чітким розподілом сфер відповідальності, визначену Наказом ректора від 17 серпня 2020 р. (<https://cutt.ly/elJ9iM2>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО наявна чітка система внутрішнього забезпечення якості ОП, налагоджено ефективну комунікацію зі здобувачами вищої освіти, роботодавцями, адміністрацією, існує практика проведення навчальних семінарів для гарантів ОП задля забезпечення якості ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Система забезпечення якості закладу вищої освіти не забезпечила вчасне реагування на певні недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми, що акредитується. Рекомендовано: Удосконалити систему внутрішньої перевірки ОП, що акредитується. Здійснити моніторинг змісту ОП на відповідність Стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта та освітньої діяльності з реалізації цієї ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за критеріями 8.2, 8.3, 8.6, 8.7. За критеріями 8.1, 8.5. виявлено недоліки, втім, враховуючи те, що у ЗВО загалом сформована культура якості, вони не впливають істотно на оцінку за критерієм 8. ЕГ вважає, що діяльність ЗВО щодо внутрішнього забезпечення якості освіти уможливорює забезпечення усунення виявлених під час акредитаційної експертизи недоліків у змісті та освітній діяльності за ОП "Спеціальна освіта".

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються низкою нормативно-правових документів, зокрема: Статутом Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/Uk6Jxod/>); Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/gk6JEz9>); Колективним договором ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та додатками до нього <https://cutt.ly/8k6JONm>; Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/ClJ7adH>); Положенням про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; Положенням про навчально-методичний відділ (<https://cutt.ly/LlJ7xSk>); Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/GlJ7IyO>), а також іншими документами. Нормативно-правові документи розміщені на сайті університету (<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>). Разом з тим, на сторінці Приймальної комісії у розділі Вступ на старші курси (перший (бакалаврський) рівень на базі молодшого спеціаліста) (<https://cutt.ly/TlJ7C7z>) навпроти вкладки Спеціальна освіта <https://cutt.ly/Hk6Kqr4> замість програми відповідного вступного іспиту розміщено програму фахового іспиту з основ менеджменту (<https://cutt.ly/Tk6KfYz>), що ЕГ схильна сприймати як технічну помилку.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньої програми 016 Спеціальна освіта розміщений на сторінці Навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/proiektu-op/bakalavr/016-speціальна-освіта/>). Поряд наявна інформація з проханням надсилати пропозиції та зауваження за освітньою програмою за адресою kroit@pnu.edu.ua

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сторінці Кафедри професійної освіти та інноваційних технологій міститься інформація про ОП Спеціальна освіта (<https://kroit.pnu.edu.ua/освітні-програми/>). Також у вкладці Навчально-методична робота – 016 Спеціальна освіта – розміщено силабуси, ОП, НП, інформаційний пакет, програмові вимоги до іспиту, програма кваліфікаційного іспиту та інша інформація. Однак, ЕГ звернула увагу на те, що НП розміщено лише для терміну навчання 3 роки 10 місяців, відсутні силабуси з деяких дисциплін (Загальна педагогіка), а також у силабусах не зазначено строк навчання студентів, для яких вони розроблені. Також інформація про ОП міститься у вкладці «Навчально-методичний відділ» у розділі 016 Спеціальна освіта (<https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/016-спеціальна-освіта/>). Проте неактивними є такі вкладки: Пояснювальна записка, Навчальний план, Відомості про кадрове забезпечення, Відомості про матеріально-технічне забезпечення, Відомості про інформаційне забезпечення, Відомості про навчально-методичне забезпечення, Зведені відомості.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Не виявлено

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Інформація про ОП, яка наведена на сайті, не є структурованою та достатньо повною. Рекомендовано: виправити технічні помилки та заповнити прогалини в інформації щодо ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Незважаючи на прогалини у наповненні сайту, які ЕГ схильна сприймати як технічні помилки, діяльність за ОП відповідає критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики

аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ відзначає відкритість гарантa ОП до зауважень і пропозицій, бажання розбудовувати спеціальність 016 Спеціальна освіта у західному регіоні України.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	E
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаток 5_ Фахові журнали з галузі знань Педагогіка ПНУ.pdf</i>	xE9TuhRy4Nm3w6b+leRzncR3nrsOpY9YQPHPsbaabPU=
Додаток	<i>Додаток 1_ Протокол-10-24.04.2020-витяг-про-врахування-пропозицій-студентів (1).pdf</i>	KKq6qqIo6v+RQmryRsg/ChSvnKoBv8O9G8KdW2JqPyA=
Додаток	<i>Додаток 2_ Протокол-11_28.05.2020_ витяг.pdf</i>	oCTbfaZifWeNQulDv4y8IhCK9l7XoE//F5yODFaито =
Додаток	<i>Додаток 3_ Витяг 016 Спеціальна освіта 1.10 р..pdf</i>	E1t936FPj/uhxbCPXeRHNByaYXaTRRNHPUbufuzgxLo=
Додаток	<i>Додаток 4_ Лист опиування ВК_ СОЛз-11ст.pdf</i>	bOUulvlXdYIf3R3SvnSQJxSWlutQw/nEEcw9hfNH9TE=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Мартинчук Олена Валеріївна

Члени експертної групи

Дмитрієва Ірина Володимирівна

Каплієнко Анастасія Іванівна